

натяжении лука в четыре локтя); arəzaži- (метафора стрели); ʒanuuarətan- (метафора тетивы).

Ключевые слова: Младшая Авеста, терминология, оружие, лук, стрелы, наконечники.

H. Vertiienko, Cand. Phil. Sci., Junior Research Staff Member,
A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies,
National Academy of Sciences of Ukraine

The distant weapon in Young Avesta

The paper is devoted to the analysis of the Young Avestan lexis connected with the terminology of the distant weapon of Ancient Iranians – bow and arrows. The wide range of its differentiation is revealed. The new semantic interpretations and additions to their definitions are offered for several terms: sruuī.staii- (designation of a horny shaft of an arrow); tiyṛāṅhō, aṅhū- (designation of bow shoulders of a bow); aštaiiō (the position of four cubit length of bow tips!); arəzaži- (metaphor of an arrow); ʒanuuarətan- (metaphor of a bow-string).

Keywords: Young Avesta, terminology, weapon, bow, arrows, arrowheads.

УДК 82-84"652"

Ю. П. Вознюк, студ.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ГАСТИКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (на матеріалі античних джерел)

У статті представлені результати дослідження античних джерел з точки зору гастики у контексті відображення національної ідентичності. Зокрема, аналізується культура споживання їжі, процесу спілкування за трапезою.

Ключові слова: гастика, трапеза, античність, комунікативні зв'язки, соціокультурне явище, сакралізована форма спілкування.

Найкраще про національні схильності та національний характер свідчать кулінарні уподобання та особливості трапези того чи того народу. Їжа й напої свідчать про життєві пріоритети людей, адже місце їжі у повсякденному житті визначає і місце інших цінностей, демонструє їхню справжню роль в культурі того чи іншого етносу. Немає сумнівів, що людей завжди буде об'єднува-

ти трапеза. Саме тому використання ситуації трапези як об'єкта семіотичних досліджень, зокрема в рамках гастики як науки про знакові та комунікативні функції їжі та напоїв, є **актуальними** при вивченні етнічних особливостей того чи іншого народу.

Метою дослідження є історико-культурологічний аналіз античної трапези як специфічного соціокультурного феномена, що виконував не лише роль життєзабезпечення людини, але й сприяв зміцненню соціальних зв'язків, впливав на етичні норми, акцентував сакральні цінності та створював особливу культуру харчування в античності.

Об'єктом дослідження є гасстика як складовий елемент античної культури, її функції і місце в соціальній і культурній сферах грецького та римського суспільства.

Предметом дослідження є антична трапеza та її особливості.

Матеріалом дослідження слугували латинські та грецькі тексти класичного періоду.

Від часів архаїчної Греції до Риму в античному суспільстві бенкет як соціокультурне явище поступово змінювався та набував нових традицій та ритуалів. До зборів на трапезу люди ставилися серйозно. Як ми знаємо Сократ в античних творах зображений невибагливим до своєї зовнішності, однак у філософському трактаті "Бенкет" Платон зображує його дещо з іншого боку:

ἔφη γάρ οἱ Σωκράτῃ ἐντυχεῖν λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγάκις ἐποίει: καὶ ἐρέσθαι αὐτὸν ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγενημένος. καὶ τὸν εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος.

[Plato 1980, 174]

Арістодем говорив, що зустрів Сократа, той був гарно вмитий і в сандаліях, – таке з ним рідко буває, – і запитав його, куди ж то він так вирядився. – На бенкет до Агатона.

(Переклад У. Головач)

Характерно, що трапеza мала властивість об'єднувати людей, про що зазначав ще великий Гомер. Так, наприклад, в "Одіссеї", женихи, які добивалися руки Пенелопи, бенкетували разом, хоча й були суперниками. [Гомер, 2010, 17 пісня].

Епікур говорив:

'Ante' inquit 'circumspiciendum est cum quibus edas et bibas quam quid edas et bibas; nam sine amico visceratio leonis ac lupi vita est.'

[Seneca 1977, XIX, 10]

*Перш дивись, з ким ти їси і п'єш, а потім вже, що їси і п'єш.
Адже, нажертися одному, без друзів – справа лева або вовка!*

(Переклад С. А. Орешова)

Як стверджують дослідники, "бенкетом керувала спеціально обрана людина – симпосіарх. Місця з правого боку від слуги, який прислужував за обідом, вважалися "вищими", з лівого боку – "нижчими", гостей же високопоставлених і найдорожчих для господаря усаджували по середній стороні столу, навпроти дверей на кухню" [Винничук 1988, с. 496]. Саме такий порядок Гораций зобразив у своїй сатирі:

...Sed quis cenantibus una,
Fundani, pulcre fuerit tibi, nosse laboro?
'summus ego et prope me Viscus Thurinus et infra,
si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras.
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra.
[Q. Horatius : Sermones II,8].

.. Проте ж скажи мені, Фунданій,
Насамперед: хто були з тобою тут інші гості?
Верхнім був я, Віск біля мене, а з нами ж,
нижче, здається, Барій, Сервілій Балатрон з Вібідієм,
обидва Були як тіні: обох привіз Меценат із собою!
Між Номентаном та Порцієм був сам господар.
(Переклад М. Бичков)

За допомогою збережених епіграм Марціала ми можемо дізнатися, що саме споживали учасники бенкету:

*Non derunt tibi, si soles propinein,
uiles Cappadocae grauesque porri,
diuisis cybium latebit ouis.
Ponetur digitus tenendus unctis*

*nigra coliculus uirens patella,
algentem modo qui reliquit hortum,
et pulstem niueam premens botellus,
et pallens faba cum rubente lardo.
Mensae munera si uoles secundae,
marcentes tibi porrigentur uuae.*

[*Martialis, Epigrammaton Libri, V, 78*]

Якщо н'єш перед їжею – закусок вдосталь:

І дешевий латук, і цибуля пахуча,

І солоний тунець в яйцях.

Запропоную я потім – спалиш ти пальці –

І капусти зеленої в чорній площці,

Що я тільки що зняв зі свіжою грядки,

І ковбасок, що лежать у білій каші,

І бобів жовтуватих з шинкою.

На десерт подадуть, як хочеш знати ти,

Виноград тобі в'ялений та груші.

(*Переклад Ф. Петровський*)

В "*Ars Amatoria*" Овідія знаходимо свідчення того, що серветками для витирання губ та рук римляни стали користуватися досить рано:

Carpe cibos digitis: est quiddam gestus edendi:

Ora nec immunda tota perungue manu.

[*Ovid: Ars Amatoria 756*].

Пальцями їжу легенько бери: рухи й тут є належні,

Рота рукою, скажім, не витирай за столом.

(*Переклад А. Содомори*)

"Як відомо з інших античних джерел, люди їли густу, круто зварену кашу з полби, проса, ячменю чи бобової муки також використовувалися кисломолочні продукти. А ось м'ясо вживали досить рідко. У будь-якому випадку м'ясо було дуже твердим, найчастіше з нього готували бульйон, його рідко смажили. Хліб і крупи були головними продуктами в античному світі. З них готували юшки та каші, такі, як маза, – суміш борошна, меду, солі, оливкової олії та води; турон – суміш борошна, тер-

того сиру і меду. Часто використовувалися квасоля та інші бобові рослини" [Винничук Л. 1988, С. 496].

Римляни досить часто використовували прянощі, приправи та коріння. Їх часто використовували для приготування м'ясних страв та різних соусів, куди найчастіше додавали оливкове масло та оцет.

Ось як кухар з комедії Плавта "Раб-брехунець", розповідає про приготування приправ до бенкету:

*non ego item cenam condio ut alii coqui,
qui mihi condita prata in patinis proferunt,
boves qui convivas faciunt herbasque oggerunt,
eas herbas herbis aliis porro condiunt:
indunt coriandrum, feniculum, alium, atrum holus,
apponunt rumicem, brassicam, betam, blitum,
eo laserpici libram pondo diluont,
teritur sinapis scelera, quae illis qui terunt
prius quam triverunt oculi ut extillent facit.
ei homines cenas ubi coquont, cum condiunt,
non condimentis condiunt, sed strigibus,
vivis convivis intestina quae exedint.
hoc hic quidem homines tam brevem vitam colunt!*
[Т. Plauti, Pseudolus]

*Та так я готую, як інші, ті?
Луги тобі на блюдах піднесуть вони
З приправою: не людям, а бикам той бенкет!
Трави дадуть, трава травою приправлена:
Кріп, часник, салат та різнокольорова
Капуста, ріпа, буряк, цибуля з петрушкою
Та фунт покладуть сільфу, смердючого,
Гірчиці злющої, та такий – поки труть,
Очі, дивись, і витекли у тих, хто тре.
Ось так-то скорочують люди короткий вік!
(Переклад А. Артюшкова)*

Зі слів Критія (V до н.э.) за кожного учасника пили по колу за здоров'я, як би підкреслюючи, таким чином, рівність учасників. За

чашею вина загальна розмова мала не тільки розважальний, але й інтелектуальний, філософський, етичний, естетичний характер.

Отже, в античному суспільстві трапеза розглядалась не тільки як харчування – утилітарний атрибут в повсякденному житті з конкретною функцією в системі життєдіяльності людини, але й співіснувала в культурній та соціальній сферах суспільства. Антична трапеза як засіб комунікації, що мала свою специфіку прояву в ритуальних діях, відтворювала етичну систему сакральних цінностей та створювала особливу культуру харчування давньої людини. Вона регламентувала не те, що саме люди споживали або як вони готували їжу, а поведінкові аспекти, що пов'язували весь комплекс побутових, соціальних, матеріальних і духовних явищ людських стосунків з етичними та естетичними константами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Винничук Л. Люди, вдача і звичаї Древньої Греції і Риму / Пер. з пол. В. К. Ронина. – М., – 496 с., 1988.
2. Гораций К. Ф. Оды. Эподы. Сатиры. Послания / Гораций Квинт Флакк. – Москва : Художественная литература, 1970. – 479 с.
3. Марциал М. В. Эпиграммы // Античная литература. / Под ред. Н. А. Фёдорова. – М., 1985. – 528 с.
4. Овідій П. Н. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Пер. з латини А. Содомора. Передм. та комент. А. Содомори. – Київ : Основи, 1999. – 299 с.
5. Плавт Т. М. Комедии / Плавт Тит Макций. – М., Т. 2. – 1987. – 798 с.
6. Платон. Бенкет / Платон ; [перекл. з давньогрец., комент. У. Головач, вступ. ст. Д. Реале]. – Львів : Український Католицький Університет, 2005. – 178 с.

Стаття надійшла до редакції 28.04.15

Ю. П. Вознюк, студ.

Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, г. Киев

Гастика как отражение национальной идентичности (на материале античных источников)

В статье представлены результаты исследования античных источников с точки зрения гастики, в контексте отражения национальной идентичности. В частности, анализируется культура принятия пищи, процесса общения за трапезой.

Ключевые слова: *гастика, трапеза, античность, коммуникативные связи, социокультурное явление, сакрализованная форма общения.*

Y. Vozniyuk, Stud.
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**Gastycs as a Reflection of National Identity
(on the material of ancient sources)**

In the article the results of studying of ancient sources in the context of gastycs as reflection of national identity are represented. In particular, the culture of taking up food, the process of communication during the meal are analysed.

Keywords: *gastycs, meal, antiquity, communication links, socio-cultural phenomenon, sacral form of communication.*

УДК 81'42.811.111

О. П. Воловик, асп.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МІКРОКОПІЇ
НА КОРПОРАТИВНИХ САЙТАХ КОМПАНІЙ**

У статті висвітлюються особливості функціонування мікрокопії у віртуальному просторі. Доводиться вплив корпоративного дискурсу та корпоративної культури на формування мікрокопії на сайтах. Тексти мікрокопії розглянуто із урахуванням специфіки їх реалізації у віртуальному просторі. Зосереджується увагу на функціях мікрокопії та її впливу на користувача сайту.

Ключові слова: *мікрокопія, корпоративна культура, корпоративний дискурс.*

Зміна людських відносин та визнання їх важливості для успішної роботи команди підняло питання корпоративної культури. Компанії цілеспрямовано формують та підтримують корпоративну культуру, оскільки вона має прямий вплив на діяльність компанії. Кожній корпоративній культурі відповідає свій особливий корпоративний дискурс, який потрібно розглянути з лінгвістичної точки зору. Корпоративний дискурс є складовою корпоративної культури та її втіленням у комунікації працівників, спілкуванні з клієнтами та партнерами. Корпоративний дискурс є "цілеспрямованою комунікативною дією, що реалізується в інституційній сфері й виявляється в міжособистісних стосунках, обслуговує всі рівні функціонування компанії, відповідає основ-